

δα...»

«Είναι κάτι «παιδάκια» που κουβαλάνε το φασισμό από την πολιτική τους ζωή και έρχονται στο στρατό, φοράνε μια «σαρδέλα» κι ύστερα σε ταραζουν στο καψόνι. Αυτοί οι τύποι ηδονίζονται μ' αυτά τα πράγματα. Όλη τη μέρα ο δικός μας μας έχει με το «εν-δυό, κάτω»...»

Αθάνατο είναι στο στρατό το «εν-δυό, κάτω» (δυό ελαφρά πηδηματάκια επί τόπου, βαθύ κάθισμα) που έθρεψε σειρές και σειρές στρατευμένων.

Αυτό το «δικαίωμα» (καθώς και άλλα) δεν το έχουν μόνο όσοι φορούν «σαρδέλα» ή κάποιο «αστράκι» αλλά και οι «παλιοί» φαντάροι προς τα «στραβάδια» (νεοσύλεχτοι).

Εν αγνοία των ανωτέρων στη μονάδα;

«Είναι πολύ δύσκολο να αλλάξουν μερικοί νοοτροπία. Άλλος τρόπος επιβολής από το «καψόνι» γι' αυτούς δεν υπάρχει...»

«Μερικοί νομίζουν ότι τα πράγματα, τα παραφουσκώνουμε για να φαινόμαστε ήρωες στις γκόμενες. Μακάρι να ήταν έτσι...»

«Το γράμμα που θάρθει από την κοπελιά θα κάνεις δέκα κάμψεις μπορεί και παραπάνω για να το πάρεις. Θα τις κάνεις γιατί λαχταράς να διαβάσεις...»

«Υπάρχουν στιγμές που απελπίζεσαι. Σου τη δίνει... Δεν αντιδράς όμως βάζοντας το περιστροφικό στο στομάχι και τραβώντας τη σκανδάλη... Αφού ξέρεις πως κάποτε θα τελειώσουν οι μέρες και θα γυρίσεις στο σπίτι σου»

«Σε δέκα μέρες απολύομαι. Δεν περνάνε εύκολα οι μέρες. Όμως είναι ωραίο να ξέρεις ότι θα απολυθείς σε λίγο...»

Οι 7 φαντάροι του Γενάρη δεν περίμεναν όμως να ζήσουν τις τελευταίες μέρες στο στρατό που είναι σαν αργόσυρτα, ακίνητα πλάνα, ταινίας του Αγγελόπουλου...

Και θάνατο κι άλλο;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΤΟΚΑΣ

ΘΕΑΤΡΟ

ΤΖ. ΜΠ. ΠΡΙΣΛΕΥ

«Ο ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΕΡΧΕΤΑΙ»

Του ΜΙΧ. ΤΣΑΝΤΗΡΗ

Στις 2 - 4 - 1983 το Θέατρο Ανατολικής Μακεδονίας του Κ.Θ.Β.Ε. παρουσίασε στην πόλη μας το έργο του Τζων Μπούουτον Πρίσλεϋ «Ο ανακριτής έρχεται».

Το έργο, που γράφτηκε το 1944, είναι μια κοινωνιολογική ανάλυση της αστικής τάξης με έντονη κριτική διάθεση.

Στην οικογένεια Μπέρλινγκ συνοψίζεται η αστική τάξη του 1912. Η συμπτωματική τάχα επαφή όλων των μελών της οικογένειας με μια κοπέλα του λαού, την εργάτρια Εύα Σμιθ, δεν είναι παρά η αναγκαστική επαφή της αστικής με την εργατική τάξη. Είναι η σχέση του εκμεταλλευτή με τον εκμεταλλεζόμενο. Πρέπει να γενικεύσουμε τις ατομικές και περιπτώσιακές ιστορίες των μελών της οικογένειας και να δούμε τα άτομα σαν αντιπροσωπευτικούς τύπους και χαρακτήρες της αστικής τάξης, για να μη πέσουμε στην ψευδαίσθηση των συμπτώσεων.

Κλειδί, για να αποφύγουμε το λάθος, είναι το πρόσωπο του ανακριτή. Γιατί το έργο, παρά το φαινομενικό ρεαλισμό του μύθου με στοιχεία αστυνομικής υφής και μυστηρίου, κλίμα που συγκινεί ιδιαίτερα το αγγλικό κοινό, είναι έργο συμβολικό. Ο ανακριτής είναι ο ελεγκτής της συνείδησης της αστικής τάξης.

Μια νύχτα του 1912 στο σπίτι του εργοστασιάρχη Άρθουρ Μπέρλινγκ έχουν αρραβωνιάσματα. Η αστική τάξη προσπαθεί να παντρέψει όχι τα παιδιά της αλλά τις περιουσίες της. Η ατμόσφαιρα που κυριαρχεί είναι ψεκασμένη με την σιγουριά και την αισιοδοξία του εργοστασιάρχη για μια αδιάκοπη, αιώνια και σταθερή ευτυχία της αστικής τάξης. Δεν βλέπει καμιά θύελλα να πλησιάζει, κανένα ηφαιστειο να κοιλοπονά. Όμως κάτι δεν πάει καλά. Εκεί στη γωνιά ο γιός του τόχει ρίξει στο πιετό, σε μια προσπάθεια να σβήσει κάτι που του καίει τα σωθικά. Όμως τό πιετό δε σβήνει, αλλά φουντώνει τις φλόγες.

Ξάφνου, μια είδηση διαλύει την ατμόσφαιρα, ξεσκεπάζει το καζάνι. Πρόκειται για την αυτοκτονία της νεαρής εργάτριας Εύας Σμιθ. Κομιστής της είδησης ο επιθεωρητής Γκούλ. Ένα πρόσωπο μυστηριακό, που έρχεται από το μέλλον, και ελέγχει τις συνειδήσεις.

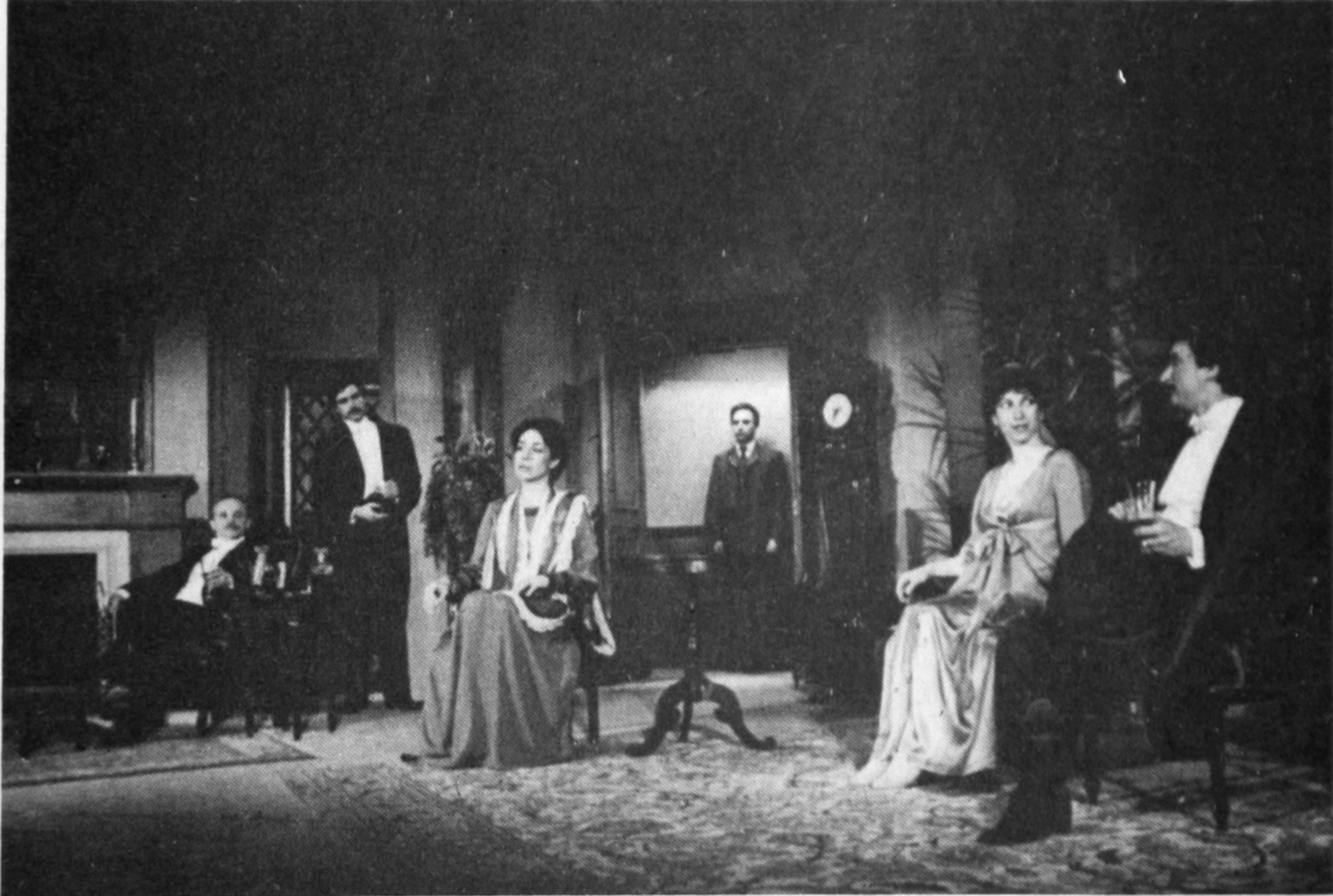
Στη συνέχεια αποκαλύπτεται ότι όλα τα μέλη της οικογένειας, ακόμα κι ο υποψήφιος γαμπρός συμβάλανε λίγο πολύ στο να οδηγήσουν το κορίτσι στην αυτοκτονία. Ο καθένας αντιδρά με το δικό του τρόπο. Όμως στο τέλος οι απολογίες τους περνούν στην εξομολόγηση και καταλήγουν στον ψίθυρο. Λες

και φοβούνται τα λόγια τους, τη φωνή της συνείδησής τους.

Το κλίμα της παράστασης το επιβάλλει με την παρουσία του ο ανακριτής. Ένα πρόσωπο με εξωπραγματική στάση και θέση.

Ο επιθεωρητής Γκούλ, σαν ανακριτής, με μια ανέκφραστη μάσκα, ψυχρός και απόμακρος, κινείται ανάμεσα στους αστούς, λες και γλίστρησε από μέσα τους ή μπαίνει μέσα τους εντελώς αθόρυβα κι ανασκαλεύει τα υποσυνείδητα, βγάζοντας στο φως το αληθινό πρόσωπο των αστών. Ακόμα κι η ξερή κι άχρωμη ομιλία του δεν μπορείς να καταλά-

Δύο χαρακτηριστικές φωτογραφίες από τις παραστάσεις του ΘΑΜ στην πόλη μας. Στην ΕΠΑΝΩ με τους: Γιάννη Βερσή, Αλέξανδρο Βερώνη, Γιώργο Καραγιάννη, Ρούλα Παντελίδου, Ελισάβετ Ναζλίδου και στην ΚΑΤΩ με τους: Γιάννη Ματτή, Κώστα Σαντά, Νίκη Τουλουπάκη, Τάκη Λιατζιβίρη, Αγγέλα Φουντούκη, Νίκο Βεργίδη.

βεις αν βγαίνει απ' το δικό του στόμα ή απ' τη σκέψη των αστών, που μάταια προσπαθούν ν' αντισταθούν ή να ξεφύγουν.

Ο ηθοποιός Θ. Κεραμιδάς ήταν η καλύτερη επιλογή, στη μια κατανομή, για το ρόλο αυτό. Αντίθετα ο Τ. Λιατζιβίρης, στην άλλη, εξαφάνισε αυτό το μυστηριακό κλίμα, έθαψε τον συμβολισμό του έργου, γιατί συμμετείχε συναισθηματικά στη δράση. Βλοσυρός, οργανωμένος, απειλητικός, με κοφτές κινήσεις και σκληρό βηματισμό, έδωσε ακριβώς εκείνο που έπρεπε να λείπει. Τόν ρεαλισμό.

Το έργο κλείνει με μια προειδοποίηση προς την αστική τάξη για τη θύελλα που έρ-

χεται. Όμως η αστική τάξη κωφεύει. Η προειδοποίηση βρίσκεται πέρα από τη λογική της. Η σιγουριά της νίκης της την κάνει αλαζονική. Επαναπαύεται σ' αυτή και δουλεύει για το χαμό της.

Με την αναχώρηση του ανακριτή σταματά και το άγχος. Οι αστοί διαπιστώνουν ότι δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα, για την αυτοκτονία της νεαρής. Και ξαναβρίσκουν τον εαυτό τους. Οι γονείς γρήγορα. Οι νέοι έχουν ακόμα τις αντιρρήσεις τους ή τις επιφυλάξεις τους, αλλά δεν μπορούν να ξεφύγουν από την αστική νοοτροπία.

Το έργο, στην εποχή του, πρέπει να είχε

κάνει τρομερή εντύπωση, γιατί ξεπερνάει και κριτικάρει τη λογική και την ηθική της αστικής τάξης. Όμως και σήμερα δεν αφήνει αδιάφορο το θεατή, παρ' ότι η συμπεριφορά της αστικής τάξης έγινε περισσότερο ασύδοτη και προκλητική και η ηθική της χωρίς προσχήματα, δηλαδή ξετσιώπητη.

Τα σκηνικά της Ρένας Γεωργιάδου σε ρυθμό μπαρόκ, υποβλητικά, σύμφωνα με το πνεύμα του έργου. Μελετημένη και η σκηνοθεσία του Τάκη Καλφόπουλου, στο ότι δεν είχε στη διάθεσή του σκηνική ομίχλη.

Το έργο παίχθηκε με διπλή διασπορά. Οι ηθοποιοί άλλαζαν κάθε βράδι. Έτσι, παίχσαν συνολικά δώδεκα ηθοποιοί στους επτά ρόλους. Αυτό είχε και τα καλά και τα κακά του. Η σύγκριση των δύο παραστάσεων διέγερσε αναπόφευκτα σε ποιοτικές συζητήσεις, που δεν ήταν κολακευτικές για ορισμένους ηθοποιούς.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ό,τι ορισμένοι φάνηκαν αδιάβαστοι. Ξέχασαν τα λόγια τους και η αμηχανία τους έγινε αισθητή από το κοινό. Άλλοι μασούσαν τα λόγια τους, τόσο που σε ορισμένα σημεία άκουγες μόνο ένα μур-μουρητό. Ένας κρατούσε το πηγούνι του και υποβάσταζε τα χείλη του με τον δείκτη παράλληλο κάτω απ' αυτά. Έτσι κι' το μισό-κλειστο στόμα του δεν περίμενε κανένας να βγει σωστή άρθρωση. Ένας αργοπόρησε φανερά στα κελεύσματα του οδηγού σκηνής. Ένα τηλεφώνημα δεν ήταν καθόλου πειστικό, αφού δεν άφηνε περιθώριο λόγου στον συνομιλητή κ.ά.

Λυπούμαστε για τις παραπάνω διαπιστώσεις, όμως είναι πράγματα που πρέπει να λέγονται, για να αποφεύγεται η επανάληψή τους. Άλλωστε είναι κρίμα να μελώνεται η γενική εντύπωση από τις παραξενιές και τα λάθη ορισμένων και να αδικείται η συμβολή και να προδίνεται ο κόπος των καλλιτελεστών της παράστασης.

Μ. Τ. Κινητήρης

Πρακτορεία ταξιδιών Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Εισητήρια ΟΣΕ
"Αρτια οργάνωση
έκδρομῶν
Μεραρχίας 28 - Τηλ. 22.095
Σέρρες